

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_182.

4. Трудовое законодательство в США или Отпуск и увольнение по-американски / Блог о карьере [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://careerup.hostenko.com/trudovoe-zakonodatelstvo-v-usa>.

5. Трудовое законодательство Канады. Ваши земляки в Британской Колумбии, Канада [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zemlyaki.ca/rabota_v_vancouvere.php?list&category_id=691.

6. Трудовое право во Франции. Кофранс САРЛ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sovetnik.eu/trudovoe-pravo-vo-francii.html>.

Стогній К.В.

студентка Дніпропетровського ДУВС

наук. кер. – к.ю.н., доц. **Свистун Л.Я.**

доц. каф. цивільно-правових дисциплін

ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ КОМЕРЦІЙНОГО ПРЕДСТАВНИКА

Вперше на законодавчому рівні положення про комерційне представництво були передбачені в Цивільному кодексі України 2003 р. Загальним положенням про комерційне представництво присвячена лише ст. 243 ЦК, окремі положення передбачені у гл. 68 ЦК «Договір доручення» [1].

Окремі питання правового регулювання комерційного представництва досліджувалися у дисертаційних та монографічних роботах В.А. Васильєвої, І.О. Гелецької, І.Ю. Доманової, Є.О. Харитонова та інших вчених, які присвячені цивільно-правовому регулюванню представництва.

Враховуючи норми ЦК України про права та обов'язки повіреного за договором доручення та особливості комерційного представництва, важливо запропонувати перелік прав та обов'язків комерційного представника. Зокрема, слід акцентувати на таких його обов'язках:

1) вчинення від імені особи, яку комерційний представник представляє, правочинів. Комерційний представник повинен здійснювати також інші юридичні дії та (або) фактичні дії, якщо вони є необхідними для вчинення правочинів, якщо це не суперечить правовій природі комерційного представництва і якщо інше не передбачено в договорі про комерційне представництво [2, с. 125]. Комерційний представник вправі відмовитись від вчинення дій, на які він уповноважений договором чи довіреністю (ч. 1 ст. 1008 та ч.1 ст. 24 ЦК). Однак, на відміну від добровільного представника, комерційний представник зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані його відмовою, особі, яку він представляв (ч. 3 ст. 1009 ЦК) [1];

2) обов'язок повідомити третю особу, з якою комерційний представник вступає у відносини від імені і в інтересах особи, яку він представляє, про свій статус комерційного представника і надати докази наявності повноважень діяти від імені та в інтересах особи, яку представляє. Стороною вчи-

неного правочину при цьому буде виступати сам комерційний представник [2, с. 123]. Стосовно обов'язку комерційного представника надати третім особам докази наявності у нього повноважень, то він обумовлений передбаченим у ч. 2 ст. 527 ЦК України правом третьої особи вимагати доказів того, що обов'язок виконується або виконання приймається уповноваженою на це особою;

3) обов'язок повідомляти особу, яку представляють, про обставини виконання зобов'язання, які істотно можуть вплинути на її інтереси, зокрема про вчинені від її імені правочини, а також на вимогу особи, яку представляють, повідомляти про інші відомості щодо виконання зобов'язання. У частині 1 ст. 1006 ЦК України передбачено обов'язок повіреного повідомляти довірителю на його вимогу всі відомості про хід виконання його доручення. Слід підкреслити, що даний обов'язок не визначений законом як імперативний у будь-яких випадках, а виникає лише на вимогу довірителя [3, с. 740];

4) обов'язок надавати особі, яку представляють, звіт та виправдальні документи після виконання зобов'язання. Відповідно до ч. 1 ст. 1006 ЦК повірений зобов'язаний після виконання доручення або в разі припинення договору доручення до його виконання надати звіт про виконання доручення та виправдальні документи, якщо це вимагається за умовами договору та характером доручення. Особливості зобов'язань комерційного представника обумовлюють потребу для особи, яку представляють, отримувати від комерційного представника звіт та виправдальні документи. Звіт дає можливість оцінити послугу представника, визначитись із витратами та винагородою представникові [1];

5) обов'язок комерційного представника негайно передати особі, яку він представляє, все одержане у зв'язку з виконанням своїх зобов'язань. Відповідно до ч. 1 ст. 1006 ЦК України повірений зобов'язаний негайно передати довірителю все одержане у зв'язку з виконанням доручення;

6) обов'язок повернути довіреність негайно після припинення правовідносин комерційного представництва. Відповідно до ч. 1 ст. 1006 ЦК повірений зобов'язаний після виконання доручення або в разі припинення договору доручення до його виконання негайно повернути довірителю довіреність, строк якої не закінчився. У такому випадку довіреністю слід вважати письмовий документ, який видає особа, яку представляють, комерційному представникові для її представництва перед третіми особами (ч. 3 ст. 244 ЦК України) [1].

Договором про комерційне представництво також може бути передбачено додаткові обов'язки комерційного представника, зокрема обов'язок не укладати з іншими особами договорів, аналогічних вже укладеному договору про комерційне представництво [4, с. 346].

Серед прав комерційного представника важливо наголосити на таких:

1) право на плату за надані послуги. Важливим є на законодавчому рівні визначити такі моменти. Комерційний представник, як правило, здійснює

також юридичні та (або) фактичні дії, які є необхідними для вчинення правочинів, тому в таких випадках комерційний представник вправі вимагати окремо відповідну плату за їх здійснення. Якщо вищевказані плати не охоплюють фактичні витрати, необхідні для виконання комерційним представником своїх обов'язків, комерційний представник вправі вимагати відшкодування понесених ним фактичних витрат. Згідно з ЦК України, якщо в договорі доручення не визначено порядок виплати плати повіреному, вона виплачується після виконання доручення (ч. 2 ст. 1002). Отже, наведені положення підтверджують такий висновок: право комерційного представника не може залежати від проведення взаєморозрахунків між особою, яку він представляє, і третьою особою за укладеним між ними договором. Хоча договором про комерційне представництво сторони можуть визначити протилежне [6, с. 124];

2) у ЦК України передбачено, що повіреному, який діє як комерційний представник, довірителем може бути надано право відступати в його інтересах від змісту доручення без попереднього запиту про це (ч. 2 ст. 1004). Дане право розширює загалом межі повноваження комерційного представника;

3) відповідно до ч. 2 ст. 243 ЦК України комерційний представник може здійснювати комерційне представництво одночасно кількох сторін правочину за їхньою згодою. При цьому комерційний представник не вправі від імені особи, яку він представляє, вчиняти правочин із самим собою як стороною. У ЦК України закріплено лише одну умову для здійснення комерційного представництва одночасно кількох сторін правочину, а саме згоду цих сторін (ч. 2 ст. 243 ЦК);

4) доцільно на законодавчому рівні передбачити право комерційного представника на притримання речі, яка має бути передана особі, яку він представляє, щоб забезпечити йому вимоги щодо оплати за надані послуги. Слід зауважити, що ЦК України передбачає дане право лише для комісіонера (ст. 1019) [1].

Враховуючи вищенаведене, особливості змісту правовідношення комерційного представництва можна прослідкувати при дослідженні прав комерційного представника. Згідно з ЦК України комерційний представник вправі відступати в інтересах особи, яку він представляє, від змісту доручення без попереднього запиту, якщо це передбачено договором про комерційне представництво або довіреністю; здійснювати комерційне представництво одночасно кількох сторін правочину за згодою цих сторін. Доцільно на законодавчому рівні передбачити також такі права комерційного представника: на плату за надані послуги з моменту прийняття особою, яку представляють, звіту про виконання комерційним представником своїх зобов'язань; на відшкодування витрат, необхідних для виконання зобов'язання; на притримання речі, яка має бути передана особі, яку представляють, для забезпечення вимог оплати надання послуг.

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>.
2. Климовська І.Я. Особливості послуг комерційного представника / І.Я. Климовська // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2008. – Вип. 46. – С. 120-125.
3. Цивільний кодекс України : науково-практичний коментар / заг. ред.: Є.О. Харитонов, О.І. Харитонова, Н.Ю. Голубєва. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 740 с.
4. Васильєва В.А. Цивільно-правове регулювання діяльності з надання посередницьких послуг : монографія / В.А. Васильєва. – Івано-Франківськ, 2013. – 346 с.
5. Цивільне право України : підручник. Книга перша / за ред. О.В. Дзери та Н.С. Кузнецової. – К., 2012.
6. Климовська І.Я. Підстави виникнення комерційного представництва / І.Я. Климовська // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юрид. – 2012. – Вип. 3. – С. 121-129.
7. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право / М.И. Брагинский, В.В. Витрянский. – М. : Статут, 2007. – Книга третья : Договоры о выполнении работ и оказании услуг. – 1055 с.

Чернега В.М.

кандидат юридичних наук, старший викладач
Київської державної академії водного транспорту
імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного

ПРАВОСВІДОМІСТЬ У СТРУКТУРІ МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

Загальне поняття механізму правового регулювання та його галузеві аналоги (у сфері адміністративного, цивільного, цивільного процесуального права) досить добре досліджені, попри те, що саме питання про доцільність існування поняття механізму правового регулювання оспорювалося в правовій науці. Водночас у сімейному праві ця категорія комплексно не досліджувалася. Так, О.О. Чефранова визначила його як «комплекс правових засобів, за допомогою яких забезпечується результативний правовий вплив на суспільні відносини, які складаються в сім'ї» [1, с. 8]. Тут, як і в інших випадках, категорія «механізм сімейно-правового регулювання» трактується через поняття «правовий вплив», що викликає дискусію, бо правовий вплив та правове регулювання по своїй суті не є тотожними. Наприклад, А.О. Абрамова визначає, що механізм правового регулювання та механізм правового впливу, разом із механізмом право творення, виступають окремими підсистемами ширшого за змістом «механізму дії права» [2, с. 9]. Частково погоджуючись із таким підходом, зазначимо, що у контексті існуючих надбань правової теорії підхід цієї авторки відображає широкий погляд на поняття механізму правового регулювання, який відтворює увесь соціальний механізм дії права.